

ΘΕΜΑ 5ο Λυσία, Έν βουλή Μαντιθέω δοκιμαζομένω άπολογία, § 1-3

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Εἰ μὴ συνήδη, ᾧ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαντῶ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούσῃ περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῶ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι. ἀξιῶ δέ, ᾧ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι <καὶ> περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χεῖρους εἶναι. πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐκ ἴππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: Εἰ μὴ συνήδη, ᾧ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς...χρόνον ἡγήσεσθαι.

Μονάδες 10

2. Πού ανιχνεύονται στοιχεία *φυσικής ρητορείας* εκτός από τα ομηρικά έπη και πώς το δημοκρατικό πολίτευμα συνέβαλε στην αξιοποίηση αυτού του χαρίσματος; Να αναφέρετε σπουδαίους φυσικούς ρήτορες.

Μονάδες 10

3. Να περιγράψετε το ήθος του Μαντιθέου και των κατηγορών του, όπως αυτό διαγράφεται στο προοίμιο.

Μονάδες 10

4. Από πού συνάγεται ότι ο Μαντίθεος στο προοίμιο χαρακτηρίζεται από μεγάλη αυτοπεποίθηση;

Μονάδες 10

5. α) *συνήδη, καταστῆναι, ἐπιδείξω, εὖνους, μετέσχον*: Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους.

Μονάδες 5

β) Να σχηματίσετε για καθεμία από τις λέξεις της Α' στήλης ένα παράγωγο επίθετο της αρχαίας ελληνικής γλώσσας με την κατάληξη που δίνεται στη Β' στήλη.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ	Γ' ΣΤΗΛΗ
όνομα	κατάληξη	επίθετο
τρόπος	-ικός	
χρόνος	-ιος	
πράγμα	-ικός	
λόγος	-ιος	
άλλος	-οῖος	

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Εάν δε γνώριζα καλά, κύριοι βουλευτές, ότι οι κατήγοροί μου επιθυμούν να με βλάψουν με κάθε τρόπο, θα τους χρωστούσα μεγάλη ευγνωμοσύνη γι' αυτήν την κατηγορία· γιατί θεωρώ ότι αυτοί είναι υπεύθυνοι για τα μεγαλύτερα αγαθά σε κείνους, που άδικα έχουν συκοφαντηθεί, αυτοί που αναγκάζουν αυτούς (που κατηγορούνται άδικα) να λογοδοτήσουν για τις πράξεις της ζωής τους. Διότι τόσο μεγάλη εμπιστοσύνη έχω στον εαυτό μου, ώστε ελπίζω ότι, και αν κάποιος τυχαίνει να φέρεται άσχημα (ή εχθρικά) σε μένα, όταν με ακούσει να μιλώ για εκείνα που έχουν διαδραματιστεί, θα αλλάξει γνώμη και θα με θεωρεί στο εξής πολύ καλύτερο.

2. Σχολικό βιβλίο σελίδα 9-10: «Στοιχεία φυσικής ρητορείας ανιχνεύονται...δεν έχει διασωθεί όπως ακριβώς εκφωνήθηκε».

3. Μέσα από το προοίμιο διαγράφεται το ήθος του Μαντιθέου αλλά και των κατηγορών του. Αρχικά ο Μαντίθεος υποστηρίζει ότι ευχαρίστως θα μιλήσει για τη ζωή του «χάριν εἶχον τοῖς κατηγοροῖς». Ἄλλωστε δεν έχει τιποτα να κρύψει, αφού ἔζησε ακολουθώντας πάντα το μέτρο. Επιπλέον ἦταν πάντα φιλικός απέναντι στο δημοκρατικό πολίτευμα και συμμετείχε στους αγώνες για τη διαφύλαξή του «εὐνους...μετέχει ὑμῖν». Επιπρόσθετα η ἄμεπτη και ανεπίληπτη ζωή του πιστοποιούν το υψηλό του ήθος «μετρίως βεβιωκώς». Κατά συνέπεια πρόκειται για ένα απλό, τίμιο και δημοκρατικό πολίτη του οποίου οι βουλευτές μπορούν να εγκρίνουν την εκλογή καθώς πληροί τις προϋποθέσεις.

Στον αντίποδα το ήθος των κατηγορών του διακρίνεται για την κακότητα και τη μοχθηρότητά του. Είναι ἄνθρωποι που επιχειρούν να βλάψουν το Μαντίθεο «κακῶς ἐμέ ποιεῖν», συκοφάντες «τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις» και μοχθηροί «τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι».

Σκοπός του ρήτορα είναι να μειώσει και να διασύρει τους κατηγορούς του, καθώς φαίνεται ότι δεν διαθέτουν υψηλό ήθος και το κατηγορητήριό τους είναι αναξιόπιστο.

4. Στην δεύτερη παράγραφο του προοιμίου ο Μαντίθεος εκφράζει την έντονη αυτοπεποίθησή του γεγονός που θα προσδιορίσει και το χαρακτήρα του. «**Ἐγὼ οὕτω ἑμαυτῷ πιστεύω, ὥστε...ἠγήσεσθαι**». Η αυτοπεποίθησή του είναι εντυπωσιακή και δεν αφήνει περιθώρια για αμφιβολίες σχετικά με τις πράξεις της ζωής του.

Είναι απόλυτα σίγουρος για την αθωότητά του. Θεωρεί ότι θα καταφέρει να την αποδείξει και έτσι θα μεταστρέψει την σε βάρος του δυσμενή εντύπωση «**μεταμελήσειν αὐτῷ...εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἠγήσεσθαι**». Με αυτόν τον τρόπο επιχειρεί να προΐδεάσει τους βουλευτές και να ενισχύσει το ενδιαφέρον τους για όσα πρόκειται στη συνέχεια να εκθέσει.

5. α) συνήδη: σύνοιδα=σύν+οἶδα
καταστῆναι: καθίσταμαι=κατὰ+ἵσταμαι
ἐπιδείξω: ἐπιδείκνυμι=ἐπι+δείκνυμι
εὐνοῦς: εὐ+νοῦς
μετέσχον: μετέχω=μετὰ+ἔχω.

β) τροπικός, χρόνιος, πραγματικός, λόγιος, ἀλλοῖος.